

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1994

Vragen van de leden **De Groot** en **Bouali** (beiden D66) aan de Ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht «Hoe aquaria wereldwijd het koraalrif bedreigen; Vissen op Nemo's»* (ingezonden 22 januari 2020).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 9 maart 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1555.

Vraag 1

Klopt het dat er jaarlijks miljoenen tropische siervissen en talloze stukken levend koraal via Schiphol Nederland binnen komen, waarna deze dieren over heel Europa verspreid worden? Zo ja, wat zijn de precieze aantallen uitgesplitst per diersoort en hoeveel dieren vallen onder de wetgeving op basis van de Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)?¹

Antwoord 1

Alleen voor de soorten beschermd onder CITES zijn specifieke cijfers beschikbaar. Op basis van de nu bevestigde cijfers (dit is tenminste 95% van de invoer in 2019) zijn er in 2019 zes soorten tropische siervissen, waaronder drie soorten zeepaardjes, ingevoerd en 73 soorten koraal. In totaal ging het om 1659 vissen (inclusief zeepaardjes) en 49.549 stuks koraal. In de bijlage bij deze brief zijn de aantallen opgesplitst per soort. Voor de soorten die niet beschermd zijn onder CITES zijn geen cijfers beschikbaar. Het beeld is wel dat verreweg de meeste tropische vissen die zijn ingevoerd niet onder het CITES-verdrag vallen.

Vraag 2

Hoe groot is het aandeel gekweekte siervissen dat via Schiphol Europa bereikt?

¹ De Groene Amsterdammer, 15 januari 2020 – «Vissen op Nemo's. Hoe aquaria wereldwijd het koraalrif bedreigen» (https://www.groene.nl/artikel/vissen-op-nemo-s?utm_source=De+Groene+Amsterdammer&utm_campaign=92dd854dca-Dagelijks-2020-01-20&utm_medium=email&utm_term=0_853cea572a-92dd854dca-70738353)

Antwoord 2

Van het aantal tropische siervissen genoemd in het antwoord op vraag 1 is 88% gekweekt (1.459 vissen) en 12% afkomstig uit het wild (200 vissen). Zoals in het antwoord op vraag 1 is aangegeven, zijn er geen gegevens beschikbaar van de soorten die niet onder CITES vallen.

Vraag 3

Op welke manier wordt tegengegaan dat dit illegaal gevangen dieren zijn en over welke papieren moeten de handelaren van deze dieren en cargo beschikken om de goedkeuring van de Douane en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) te krijgen om de dieren van Schiphol op te halen?

Antwoord 3

Voor soorten beschermd onder CITES moet de zending levende dieren vergezeld zijn van een geldige CITES export- en importvergunning. De exportvergunning is het bewijs dat de autoriteiten van het herkomstland de gewenste export goedkeuren. Om een CITES-importvergunning te krijgen voor de EU wordt er als onderdeel van de vergunningaanvraag door de Nederlandse Wetenschappelijke Autoriteit CITES (WA) een advies opgesteld. De WA beoordeelt de combinatie van de diersoort, het natuurmanagement in land van herkomst en specifieke omstandigheden zoals kweekstatus en mogelijke onomkeerbare effecten van de invoer op wildpopulaties. De Douane ziet naast CITES-documenten verder toe op de juistheid en volledigheid van de veterinaire certificaten of documenten die dieren vergezellen, conform Vo (EG) 136/2004, Bijlage I. Richtlijn 97/78/EG, artikel 4, lid 3 en Richtlijn nr. 91/496/EG, artikel 4. Vissen moeten voorzien zijn van een gezondheidscertificaat en ter keuring worden aangeboden aan de NVWA.

Vraag 4

Heeft u ook signalen ontvangen dat een groot deel van deze aquariumdieren onder dubieuze omstandigheden wordt gevangen? Zo ja, welke geluiden zijn dit?

Antwoord 4

Bij vissen is er mogelijk sprake van het gebruik van gifstoffen (cyanide) bij de vangst, zoals ook in het artikel wordt gesteld. Bij koralen die aangemerkt zijn als gekweekt kan het voorkomen dat ze in werkelijkheid in het wild worden gevangen. De risico's hierop zijn per soort verschillend. De CITES WA beoordeelt dit. Bij een verhoogd risico wordt aan de exporteur gevraagd aan te tonen dat het daadwerkelijk om kweek gaat. Bij invoer controleert de Douane in samenwerking met de NVWA of aan de regels wordt voldaan.

Vraag 5

Klopt het dat Nederlandse winkels, handelaren en speciaalzaken koraal verkopen? Zo ja, in hoeverre is dit strijdig met de CITES-wetgeving, waarin gesteld wordt dat koraal ingevoerd in Nederland door de Douane in beslag wordt genomen?

Antwoord 5

Ja dit klopt. Indien aan de CITES-regelgeving is voldaan, is verkoop van soorten koraal die beschermd zijn onder CITES toegestaan. Voor soorten koraal die op CITES appendix I/EU-bijlage A staan geldt dat commerciële handel van deze soorten uit het wild verboden is. Enkel aangetoond gekweekte exemplaren mogen met geldende CITES-vergunningen worden ingevoerd en verkocht. Door handel in gekweekte exemplaren worden wilde populaties ontzien. Voor de soorten op CITES appendix II/EU-bijlage B geldt dat commerciële handel mogelijk is met de geldende CITES-vergunningen, zowel gekweekte exemplaren als exemplaren uit het wild.

Vraag 6

Welke stappen hebben Nederland en de Europese Unie genomen om het aandeel illegaal geoogste zeedieren en gesmokkeld koraal te laten dalen na het rapport van Interpol, waarin duidelijk werd dat er in 2019 wereldwijd

meer dan 10.000 illegaal gevangen dieren in beslag genomen zijn en na de in 2017 onderschepte 32.000 kilo gesmokkeld koraal in EU-lidstaten?²

Antwoord 6

De EU heeft samen met de lidstaten in 2016 het *EU Action Plan against Wildlife Trafficking* aangenomen waarin de lidstaten de wetgeving, handhaving en samenwerking op het gebied van CITES hebben versterkt de afgelopen jaren. Nederland neemt daarnaast deel aan internationale acties, zoals ook de Interpol-actie *Thunderball*³ waarnaar wordt verwezen in uw vraag. Ook nationaal zetten de handhavende instanties in Nederland in op toezicht en handhaving van de CITES wetgeving. Op dit moment loopt de campagne van Meld Misdaad Anoniem om overtredingen op het gebied van *wildlife crime* te melden⁴.

Vraag 7

In hoeverre wordt er gesproken met de exporterende landen en hun overheden om handel richting Europa en Nederland een halt toe te roepen?

Antwoord 7

Het doel van het CITES-verdrag is duurzame handel in bedreigde planten en dieren te bewerkstelligen. Daarom worden er voorwaarden aan de handel gesteld. Vanuit de *Scientific Review Group*, het EU-gremium waarin de CITES wetenschappelijke autoriteiten van de EU-lidstaten zijn vertegenwoordigd, of de WA zelf wordt er contact opgenomen met landen van herkomst als er vragen zijn over een importvergunning. Indien een land geen informatie heeft en er verder ook geen informatie is die kan bevestigen dat de handel duurzaam is, staat de EU de import niet toe voor die soort/land combinatie. Daarnaast wordt in het geval van illegale handel en beslaglegging altijd contact opgenomen met de desbetreffende CITES-autoriteiten van het land van herkomst/export ten behoeve van administratief- of strafrechtelijk onderzoek. Nederland rapporteert ook aan het CITES-secretariaat.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat in het wild gevangen bedreigde siervissen worden verkocht op de Europese markt?

Antwoord 8

Illegale handel in bedreigde soorten is een bedreiging voor de biodiversiteit en onacceptabel. Het uitgangspunt van CITES is dat de handel in bedreigde soorten op een duurzame manier moet plaatsvinden. Dit kan door kweek, maar ook door de effecten van wildvang te monitoren en de handel af te stemmen op het duurzaam voortbestaan van de wilde populaties. Daar wordt binnen CITES scherp op gelet. Daarnaast is alertheid op de instandhouding van de wilde populaties van soorten die niet op CITES staan belangrijk.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat er in Nederland wordt gehandeld in levend koraal?

Antwoord 9

De handel in soorten levend koraal die door CITES worden beschermd is onder voorwaarden mogelijk. Zoals aangegeven is commerciële handel in bepaalde koraalsoorten uit het wild verboden (CITES appendix I/EU bijlage A). Door handel in gekweekte exemplaren worden de wilde populaties ontzien. Van soorten die staan op CITES appendix II/Bijlage B is het uitgangspunt dat de handel op een duurzame manier moet plaatsvinden. Dit kan ook door kweek, maar ook door de effecten van wildvang te monitoren en de handel af te stemmen op het duurzaam voortbestaan van de wilde populaties.

² Interpol, 10 juli 2019 – «Wildlife trafficking: organized crime hit hard by joint INTERPOL-WCO global enforcement operation» (<https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2019/Wildlife-trafficking-organized-crime-hit-hard-by-joint-INTERPOL-WCO-global-enforcement-operation>)

³ <https://www.nvwa.nl/nieuws-en-media/nieuws/2019/07/10/rijke-vangst-bij-actie-tegen-illegale-handel-in-beschermd-soorten>

⁴ <https://www.meldmisdaadanoniem.nl/wildlifecrime>

Vraag 10

Kunt u zich in Europa inzetten voor een beter handhaafbaar protocol dat handel in illegaal gevangen koraal en siervissen tegengaat? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en welke termijn?

Antwoord 10

De soorten beschermd onder CITES zijn goed in beeld. Daarnaast zijn er legitieme vragen over de omvang van de handel in tropische siervissen en koraal die niet beschermd worden door het CITES-verdrag en de mogelijke negatieve impact op de instandhouding van deze soorten in het wild en de betreffende ecosystemen. Daarom heeft de EU (zoals ook genoemd in het artikel) samen met Zwitserland en de Verenigde Staten een voorstel ingediend tijdens de 18^e *Conference of the Parties* CITES om in CITES-verband dit te onderzoeken en de situatie goed in beeld te brengen. Op basis van de uitkomsten kan worden bepaald of en welke maatregelen genomen moeten worden en op welk niveau (lokaal, nationaal, internationaal). Nederland draagt in CITES-verband hieraan actief bij.

Bijlage (bij het antwoord op vraag 1)

Invoer 2019 tropische siervissoorten beschermd onder CITES¹

Soort	aantal ingevoerd in 2019 ¹	CITES bescherming
Arapaima gigas	700	Appendix II/Bijlage B
Hippocampus comes	150	Appendix II/Bijlage B
Hippocampus reidi	342	Appendix II/Bijlage B
Hippocampus zosterae	200	Appendix II/Bijlage B
Holacanthus clarionensis	5	Appendix II/Bijlage B
Scleropages formosus	262	Appendix I/Bijlage A
Totaal	1.659	

¹ Vanwege de doorlooptijd van terugmeldingen betreffen dit de cijfers van 95% van de invoer in 2019.

Invoer 2019 koraalsoorten beschermd onder CITES¹

Soort	aantal ingevoerd in 2019 ¹	CITES bescherming
Acanthastrea bowerbanki	112	Appendix II/Bijlage B
Acanthastrea echinata	12	Appendix II/Bijlage B
Acanthastrea hillae	18	Appendix II/Bijlage B
Acanthastrea lordhowensis	1.535	Appendix II/Bijlage B
Acanthastrea spp.	2.005	Appendix II/Bijlage B
Acanthophyllia deshayesiana	753	Appendix II/Bijlage B
Acropora spp.	9.002	Appendix II/Bijlage B
Alveopora spp.	752	Appendix II/Bijlage B
Astreopora spp.	10	Appendix II/Bijlage B
Blastomussa merleti	73	Appendix II/Bijlage B
Blastomussa wellsi	660	Appendix II/Bijlage B
Catalaphyllia jardinei	2.593	Appendix II/Bijlage B
Caulastrea spp.	229	Appendix II/Bijlage B
Cynarina lacrymalis	560	Appendix II/Bijlage B
Cyphastrea spp.	44	Appendix II/Bijlage B
Dendrophyllia spp.	52	Appendix II/Bijlage B
Diploastrea heliopora	1	Appendix II/Bijlage B
Duncanopsammia axifuga	730	Appendix II/Bijlage B
Echinophyllia spp.	757	Appendix II/Bijlage B
Echinopora spp.	121	Appendix II/Bijlage B
Euphyllia ancora	2.588	Appendix II/Bijlage B
Euphyllia cristata	50	Appendix II/Bijlage B
Euphyllia divisa	948	Appendix II/Bijlage B
Euphyllia glabrescens	2.318	Appendix II/Bijlage B
Euphyllia paraancora	950	Appendix II/Bijlage B
Favia spp.	722	Appendix II/Bijlage B
Favites pentagona	94	Appendix II/Bijlage B
Favites spp.	426	Appendix II/Bijlage B
Fungia spp.	1.320	Appendix II/Bijlage B
Galaxea fascicularis	64	Appendix II/Bijlage B
Galaxea spp.	50	Appendix II/Bijlage B
Goniastrea australensis	24	Appendix II/Bijlage B
Goniastrea palauensis	190	Appendix II/Bijlage B
Goniastrea spp.	74	Appendix II/Bijlage B
Goniopora columna	100	Appendix II/Bijlage B
Goniopora spp.	4.731	Appendix II/Bijlage B
Goniopora stokesi	216	Appendix II/Bijlage B
Heliopora actiniformis	740	Appendix II/Bijlage B
Herpolitha limax	10	Appendix II/Bijlage B
Hydnophora spp.	1	Appendix II/Bijlage B
Leptastrea spp.	205	Appendix II/Bijlage B
Leptosera spp.	10	Appendix II/Bijlage B
Lobophyllia hemprichii	100	Appendix II/Bijlage B
Lobophyllia spp.	2.407	Appendix II/Bijlage B
Merulina ampliata	25	Appendix II/Bijlage B
Montipora spp.	671	Appendix II/Bijlage B
Moseleya latistellata	10	Appendix II/Bijlage B
Pavona maldivensis	149	Appendix II/Bijlage B
Pavona spp.	123	Appendix II/Bijlage B
Pectinia spp.	20	Appendix II/Bijlage B
Physogyra lichtensteini	100	Appendix II/Bijlage B

Soort	aantal ingevoerd in 2019¹	CITES bescherming
Platygyra spp.	493	Appendix II/Bijlage B
Plerogyra sinuosa	730	Appendix II/Bijlage B
Pocillopora damicornis	1	Appendix II/Bijlage B
Pocillopora spp.	181	Appendix II/Bijlage B
Porites cylindrica	79	Appendix II/Bijlage B
Porites spp.	93	Appendix II/Bijlage B
Psammocora spp.	225	Appendix II/Bijlage B
Scleractinia spp.	7	Appendix II/Bijlage B
Scolymia australis	1.801	Appendix II/Bijlage B
Scolymia spp.	525	Appendix II/Bijlage B
Seriatopora hystrix	30	Appendix II/Bijlage B
Seriatopora spp.	250	Appendix II/Bijlage B
Stylophora pistillata	50	Appendix II/Bijlage B
Stylophora spp.	649	Appendix II/Bijlage B
Symphyllia spp.	506	Appendix II/Bijlage B
Symphyllia wilsoni	232	Appendix II/Bijlage B
Trachyphyllia geoffroyi	2.808	Appendix II/Bijlage B
Tubastraea faulkneri	169	Appendix II/Bijlage B
Tubastraea spp.	540	Appendix II/Bijlage B
Tubipora musica	123	Appendix II/Bijlage B
Turbinaria reniformis	150	Appendix II/Bijlage B
Turbinaria spp.	452	Appendix II/Bijlage B
totaal	49.549	

¹ Vanwege de doorlooptijd van terugmeldingen betreffen dit de cijfers van 95% van de invoer in 2019.